

Sygn. akt VII U 210/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 r. w Warszawie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 19 grudnia 2016 r. znak: (...)

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

H. K. w dniu 23 stycznia 2017 r. złożył odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji w/w organu rentowego z dnia 19 grudnia 2016 r., znak: (...). Odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego celem ustalenia jego realnych wynagrodzeń osiągniętych w okresach zatrudnienia od dnia 1 marca 1963 r. do dnia 28 lutego 1970 r., od dnia 1 marca 1970 r. do dnia 31 stycznia 1976 r., od dnia 1 lutego 1976 r. do dnia 29 lutego 1980 r. oraz od dnia 1 marca 1980 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. Ubezpieczony wskazał, że praca podjęta przez niego w kopalniach gazowych (...) Zjednoczenia pozwalała na osiągnięcie przez niego wyższego wynagrodzenia (k. 2 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 lutego 2017 r. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy wskazał, że świadczenie emerytalne będzie wypłacane odwołującemu w dotychczasowej wysokości jako najkorzystniejsze. W jego ocenie ponowne ustalenie wysokości emerytury w myśl art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych możliwe jest tylko jeden raz i przeliczeniu temu podlega wyłącznie emerytura. Oddział wskazał, że na podstawie nowych dokumentów w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wskazującym na zarobki odwołującego z lat 1980-1987 dokonał przeliczeń świadczenia, w których wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w żadnym wypadku nie osiągnął wartości 250% (k. 4 a. s.).

Sąd postanowieniem z dnia 10 października 2017 r. dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości celem ustalenia prawidłowości wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynagrodzenia odwołującego dokonanego przez organ rentowy w oparciu o art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Sąd w związku z zastrzeżeniami wniesionymi przez strony procesu, zarządzeniem z dnia 29 czerwca 2018 r. zlecił biegłemu sądowemu zajęcie stanowiska w opinii uzupełniającej (k. 117 verte a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 2 marca 1970 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w okresie od dnia 1 stycznia 1963 r. do dnia 28 lutego 1970 r. (k. 70 a. o.).

Zgodnie z zaświadczeniem z dnia 15 września 1987 r. odwołujący był zatrudniony w kopalni (...) w okresie od dnia 1 lutego 1976 r. do dnia 29 lutego 1980 r. (k. 1 a. o.).

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 31 grudnia 1987 r. odwołujący był zatrudniony w Kopalni (...) -lecia PRL” w okresie od dnia 1 marca 1980 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. (k. 19 a. e.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał decyzję z dnia 18 stycznia 1988 r., znak: (...), zgodnie z którą przyznał odwołującemu prawo do emerytury górniczej od dnia 1 stycznia 1988 r. Jej wysokość została obliczona na podstawie zarobków z 12 miesięcy z okresu od stycznia 1987 r. do grudnia 1987 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony w wymiarze 261,69% i został ograniczony do 250,00% (k. 20 a. e.).

Zgodnie z zaświadczeniami wydanymi przez W. S., odwołujący w okresie od dnia 15 października 2011 r. do dnia 31 maja 2014 r. był zatrudniony i składał wnioski o doliczenie okresów składkowych, co było uwzględniane przez organ rentowy (k. 154-195 a. e.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję z dnia 3 września 2014 r., znak: (...), zgodnie z którą przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2014 r. Jednocześnie zaznaczył, że emerytura podlega zawieszeniu, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym. W związku z tym organ rentowy wskazał, że wypłacana będzie emerytura o symbolu (...) (k. 212 a. e.).

H. K. w dniu 12 października 2016 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. o ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego. Do wniosku dołączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 18 sierpnia 2016 r. wydane przez (...) S.A z siedzibą w P., zgodnie z którym uzyskiwał on 133.326,00 złotych w 1980 r., 181.757,00 złotych w 1981 r., 327.739,00 złotych w 1982 r., 454.321,00 złotych w 1983 r., 375.758,00 złotych w 1984 r., 706.241,00 złotych w 1985 r., 870.555,00 złotych w 1986 r. oraz 1.124.820,00 złotych w 1987 r. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 19 grudnia 2016 r., znak: KGE/25/045051311, zgodnie z którą przeliczył odwołującemu emeryturę od dnia 1 października 2016 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 10 kolejnych lat w okresie od 1996-2015 wyniósł 1,47%, natomiast z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu zatrudnienia wyniósł 123,53% i jest niższy od dotychczasowego 261,69% (k. 230-232 i 240 a. e.).

Sąd na podstawie opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu rachunkowości E. Z. ustalił, że odwołujący w ostatnich 10 latach pracy stanowiących okres od 2006 r. do 2016 r. uzyskał dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za rok kalendarzowy w kwotach: 520,00 złotych

w 2011 r., 2.400,00 złotych w 2012 r., 2.400,00 złotych w 2013 r. oraz 1.050,00 złotych w 2014 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za ostatnie 10 lat wyniósł 1,47% i jest niższy od uzyskanego wcześniej wskaźnika w wysokości 261,69% oraz nie osiągnął wartości 250%, wobec czego niespełnione zostały warunki do przeliczenia emerytury. Z dokumentów dotyczących otrzymywanych poborów przez odwołującego wynika, że jego dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynosi: 425,00 złotych

w 1953 r., 4.368,00 złotych w 1954 r., 4.368,00 złotych w 1955 r., 5.592,00 złotych w 1956 r., 6.000,00 złotych w 1957 r., 6.000,00 złotych w 1958 r., 6.600,00 złotych w 1959 r., 7.200,00 złotych w 1960 r., 7.700,00 złotych w 1961 r., 15.200,00 złotych w 1962 r., 34.800,00 złotych w 1963 r., 35.616,67 złotych w 1964 r., 36.200,00 złotych w 1965 r., 36.200,00 złotych w 1966 r., 36.200,00 złotych w 1967 r., 41.030,00 złotych w 1968 r., 43.497,50 złotych w 1969 r., 49.575,83 złotych w 1970 r., 60.400,00 złotych w 1971 r., 70.200,00 złotych w 1972 r., 80.892,50 złotych w 1973 r., 104.220,00 złotych w 1974 r., 113.600,00 złotych w 1975 r., 101.816,67 złotych w 1976 r., 122.000,00 złotych w 1977 r., 126.900,00 złotych w 1978 r., 126.900,00 złotych w 1979 r., 133.326,00 złotych w 1980 r., 181.757,00 złotych w 1981 r., 327.739,00 złotych w 1982 r., 454.321,00 złotych w 1983 r., 375.758,00 złotych w 1984 r., 706.241,00 złotych w 1985 r., 870.555,00 złotych w 1986 r. oraz 1.124.820,00 złotych w 1987 r. Wskaźnik wyliczony na podstawie tych dochodów jest wyższy od wskaźnika ustalonego przez organ rentowy, lecz w dalszym ciągu nie przekracza 250% i wynosi 226,61%. Najkorzystniejszymi latami pracy dla ubezpieczonego są: 1963, 1969-1979 oraz 1980-1987. Z przedstawionych dokumentów nie wynika, aby ubezpieczonemu były wypłacane deputaty węglowe, premie i inne dodatki. Zakładowe Regulaminy Premiowania były tak skonstruowane, że premie wypłacane były po spełnieniu określonych warunków takich, jak wykonanie 100% miesięcznego planu, utrzymanie w stałej sprawności technicznej maszyn, prawidłowa eksploatacja, konserwacja i bezawaryjność pracy maszyn i urządzeń czy terminowość rozliczeń z dokumentacją. Premie miały charakter uznaniowy a ich wysokość uzależniona była od wielu czynników. W aktach sprawy brak jest dowodów potwierdzających w sposób niebudzący wątpliwości wysokości premii, trzynastek i czternastek, które miały być wypłacane odwołującemu do 1980 r. Przyjęcie wariantu korzystnego dla ubezpieczonego związanego z otrzymywaniem deputatu węglowego w najwyższej wysokości i premii kwartalnej, a następnie miesięcznej, jak również trzynastek i czternastek nie powoduje przekroczenia progu 250%. Również nie zmienia tej oceny zwiększenia przyjętych i ustalonych przychodów o 20% rocznie. Średnia z najlepszych lat pracy odwołującego 1980-1987 wynosi 247,47%, co uniemożliwia przekroczenie progu 250%. Mając na uwadze wszystkie wyliczenia i zastosowanie bardzo korzystnych założeń, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dla odwołującego jest na poziomie wyższym niż od obliczonego przez organ rentowy, lecz jest w dalszym ciągu niższy niż 250% (k. 96-109 i 123-126 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w aktach sądowych, w tym aktach rentowych i aktach osobowych. Powołane przez Sąd dowody z dokumentów były wiarygodne, korespondowały ze sobą i tworzyły spójny stan faktyczny. Strony nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów należało uznać za mające wysoki walor dowodowy.

Sąd również ocenił za wiarygodne zeznania odwołującego, które ograniczone zostały jedynie do wskazania nazw zakładów, w których był zatrudniony oraz okresów świadczenia pracy.

Zdaniem Sądu należało uznać także za w pełni wiarygodną opinię główną i uzupełniającą sporządzoną przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości E. Z.. Zdaniem Sądu biegła sądowa w sposób prawidłowy przeanalizowała wszystkie dokumenty zawarte w niniejszej sprawie i na ich podstawie sporządziła logiczne wnioski. Sąd uznał, że na prawidłowość oceny biegłego sądowego wskazuje również sytuacja faktyczna ubezpieczonego znajdująca oparcie w zgromadzonych dokumentach, mając również na uwadze przepisy prawa. Biegły sądowy odnosił się do zastrzeżeń wyprowadzanych przez odwołującego i organ rentowy, gdzie w sposób wyczerpujący

uzasadniał każde swoje twierdzenie. Organ rentowy co prawda twierdził w zarzutach do opinii biegłego, że w sposób nieuprawniony przyjęto składniki wynagrodzenia osiągane przez ubezpieczonego, które nie zostały uwzględnione w zaskarżonej decyzji. Jednak należy mieć na uwadze, że biegły sądowy dokonał tego wyliczenia jedynie w oparciu o hipotetyczne przyjęcie spornych wyliczeń, co nie umożliwiło ustalenia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ponad 250%. Ubezpieczony nie złożył żadnych zastrzeżeń do opinii uzupełniającej biegłego sądowego, co czyni ją również wiarygodnym dowodem w sprawie.

Wniosek odwołującego o przekazanie sprawy do sądu właściwego dla (...) O. Węglowego nie zasługiwał na uwzględnienie i jako niezasadny podlegał oddaleniu. Ubezpieczony argumentował wniosek tym, że na wskazanym terenie jest pełna orientacja

co do świadczeń i należności przyznawanym górnikom. Niniejsza sprawa została przydzielona do rozpoznania tutejszemu Sądowi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zgodnie z właściwością miejscową, która była uzależniona od miejsca zamieszkania odwołującego. Ponadto Sąd uznał, że zgromadzony materiał dowodowy w niniejszej sprawie był wystarczający do wydania rozstrzygnięcia. Przekazanie sprawy byłoby niezgodne z zasadami kodeksowymi, ale również skutkowałoby nieuzasadnionym przedłużeniem toczącego się postępowania sądowego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 19 grudnia 2016 r., znak: (...) jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Kwestia sporna w niniejszym postępowaniu dotyczyła prawidłowości przeliczenia emerytury odwołującego dokonanej przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji, jak również możliwości przeliczenia emerytury na podstawie przepisu art. 110a ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”. Ustalenia stanu faktycznego były niekwestionowane przez strony procesu.

Art. 110a ust. 1 ustawy stanowi, że wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W świetle art. 110 ust. 3 ustawy, okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 ustawy, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach,

z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

W myśl art. 15 ust. 5 i 6 ustawy, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W świetle art. 176 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty w 1999 r. stanowi ustalona, w sposób określony w art. 15 ust. 4 i 5, przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 19 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, lub wniosek o ponowne ustalenie wysokości tych świadczeń.

W ocenie Sądu Okręgowego wyżej zaprezentowane przepisy prawne w sposób jasny, logiczny i zrozumiały wskazują na zasady ponownego obliczania wysokości emerytury. Zgodnie z art. 15 ustawy wnioskodawcy przysługuje prawo wyboru wyliczenia świadczenia w oparciu o 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok zgłoszenia wniosku. Ubezpieczony nie wnosił o wyliczenie przedmiotowego świadczenia w oparciu o konkretne lata. Sąd zważył jednocześnie, że organ rentowy również obniżył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru do 250% w oparciu

o art. 110a ust. 1 w związku z art. 15 ust. 5 ustawy. Na adekwatność dokonanej subsumpcji wskazuje również orzeczenie Sądu Apelacyjnego, zgodnie z którego treścią wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 110 i 111 u.e.r.f.u.s.,

od którego uzależniono możliwość przeliczenia świadczenia może przekraczać 250%, a jego ograniczenie następuje dopiero kiedy następuje przeliczenie świadczenia stosownie do art. 15 ust. 5 ustawy. Przyjęcie poglądu odmiennego rażąco krzywdziłoby osoby osiągające wysokie przychody i tym samym płacące wysokie składki na ubezpieczenie społeczne, które

z momentem uzyskania wskaźnika 250% nigdy nie mogłyby liczyć na przeliczenie swego świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 września 2014 r., sygn. akt

III AUa 351/14). Zatem wydana decyzja w zakresie ściśle doboru zasady obliczania wysokości świadczenia została w sposób prawidłowy sporządzona.

W rozpoznawanej sprawie wątpliwości Sądu nie budziło, że odwołujący nie spełnił warunków do ponownego ustalenia wysokości emerytury w myśl cytowanego art. 110a ustawy. Podstawowym bowiem warunkiem zastosowania tego przepisu jest fakt, aby ubezpieczony do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury wskazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe przypadającą w całości lub w części po przyznaniu emerytury. R. legis przepisu art. 110a ustawy, wprowadzonego nowelizacją z dnia 5 marca 2015 r., sprowadza się bowiem do przyznania prawa do jednorazowego przeliczenia emerytury ubezpieczonym, którzy nie tylko przed przyznaniem prawa do tego świadczenia osiągalni wysokie dochody, ale też pracując po przyznaniu emerytury osiągają również wysokie dochody. Stąd do ponownego ustalenia wysokości emerytury muszą być wskazane zarobki takiego ubezpieczonego przypadające po uzyskaniu prawa do emerytury.

W ocenie Sądu zarobki załączone przez ubezpieczonego do wniosku o ponowne wyliczenie świadczenia nie powodują zwiększenia wysokości przyznanej mu emerytury. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za ostatnie 10 lat wyniósł 1,47%, zaś na podstawie dochodów uzyskanych przez odwołującego w latach 1953-1987 wyniósł odpowiednio 226,61%. W niniejszej sprawie ustalono, że najkorzystniejszymi okresami dla ubezpieczonego jest rok 1963, lata od 1969-1979 oraz od 1980-1987. Oznacza to, że w tych okresach H. K. osiągał najwyższe stawki wynagrodzenia. Hipotetyczne

uwzględnienie do zarobków odwołującego premii uznaniowej w wysokościach od 10 do 20% czy pobierania deputatu węglowego oraz zwiększenie ustalonych przychodów o 20% również nie pozwala na ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru ponad 250%. Przy uwzględnieniu średniej z najlepszych lat pracy ubezpieczonego w okresie 1980-1987 wymiar w/w wskaźnika wynosi 247,47%. Przepis art. 110a co do zasady daje możliwość zastosowania przy ponownym obliczaniu wysokości emerytury wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyższego niż 250%. Dopuszcza ją jednak wyłącznie w sytuacji, gdy świadczeniobiorca podlegał ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym po nabyciu prawa

do emerytury obliczanej przy zastosowaniu takiego wskaźnika ograniczonego do 250%,

a wskaźnik ten z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez niego z ostatnich 20 lat kalendarzowych przypadających bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono rozpoznany zaskarżoną decyzją wniosek o przeliczenie świadczenia, był wyższy niż 250% (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa 771/16).

W związku z tym Sąd zważył, że odwołujący nie spełnił naczelnej przesłanki, od której ustawa uzależnia możliwość ponownego przeliczenia świadczenia emerytalnego, jakim jest nieosiągnięcie wskaźnika podstawy wymiaru ponad 250%.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: (...)

MK